

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11195150>

O‘ZBEKISTONNING XALQARO MAYDONDA IMIJNI OSHIRISHDA TURIZM INFRAUZILMASINING O‘RNI

Yahyobek Mansurov

Shoxsanam Arabova

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti

Turizm fakulteti 3-kurs talabasi

***Annotatsiya.** Ushbu maqolada bugungi kunda O‘zbekistonning xalqaro maydonda imijini oshirishda turizm infratuzilmasini rivojlantirishning samaradorligi xususida so‘z boradi. Shuningdek, mazkur maqola mavzusi yuzasidan ilmiy va rasmiy adabiyotlarda keltirilgan fikrlar umumlashtirilib, soha doirasidagi mavjud muammolarni oldini olishga doir taklif tavsiyalar keltiriladi.*

***Kalit so‘zlar:** Turizm, xalqaro imij, infratuzilma, xalqaro maydon, samaradorlik, madaniyat turizmi.*

***Abstract.** This article talks about the effectiveness of tourism infrastructure development in improving the image of Uzbekistan in the international arena today. Also, the opinions presented in the scientific and official literature on the topic of this article are summarized, and suggestions and recommendations are given to prevent the existing problems in the field.*

***Key words:** Tourism, international image, infrastructure, international space, efficiency, cultural tourism.*

***Абстрактный.** В данной статье говорится об эффективности развития туристической инфраструктуры в улучшении имиджа Узбекистана на международной арене сегодня. Также обобщены мнения, представленные в научной и официальной литературе по теме данной статьи, а также даны предложения и рекомендации по предотвращению существующих проблем в сфере.*

***Ключевые слова:** Туризм, международный имидж, инфраструктура, международное пространство, эффективность, культурный туризм.*

KIRISH

Bugungi kunda O‘zbekistonning ijobiy imijini xalqaro maydonda oshirish turli sohalarda peshqadamlikka erishish orqali *investitsion jozibadorligini* namoyon qilish dolzarb strategik vazifalardan hisoblanadi. Ushbu vazifalar ijrosini amalga oshirish maqsadida mamlakatimizda bir qator islohotlar o‘tkazilmoqda. Xususan, xalqaro imijni oshirishda ichki turizm imkoniyatlarini oshirish hamda infratuzilmalarni yanada yaxshilash orqali jahon bozorida yirik kompaniya investorlarini jalb etish borasida samarali ishlar amalga oshirilmoqda. Shu nuqtaiy nazardan ushbu maqolada xalqaro maydonda O‘zbekiston imijini oshirishdagi islohotlar va muammo va kamchiliklarni yaxshilash yuzasidan taklif va tavsiyalar keltiriladi. Dastlab, maqolamizda *“xalqaro imij”*, *“turizm”* atamalarining ilmiy-nazariy talqinlari xususida mahaliy va xorijlik olimlarning ilmiy qarashlarini atroflicha tahlil qilamiz.

ADABIYOTLAR SHARHI VA METODLAR

Turizm so‘zi ham fransuzcha *“tour”* so‘zidan olingan bo‘lib, sayr-sayohat ma’nosini anglatadi. Termin quyidagi ma’nolarda qo‘llanadi: *“Turizm (fr.tourisme “tour” – “aylanish”, “sayr” (sayohat qilish). Ham dunyoni ko‘rish, bilish, ham o‘rganish maqsadida tashkil etiladigan sayr-sayohatdir[1]. Organizmni jismoniy chiniqtirish maqsadida uyushtiriladigan jamoaviy yurishlar, safarlar demak. Turizm zamonaviy hayot fenomeni sifatida XX asrning ikkinchi yarmida evolyusiyasi natijasida yuzaga keldi. Jamoatchilik bilan aloqalar, ommaviy ong, transportning texnik vositalarini takomillashtirish, xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish va xalqaro valyuta munosabatlari va boshqa omillar ta’sirida xalqaro turizm kundalik hayotning ommaviy hodisasiga aylandi. Turizm bu - iqtisodiy kategoriya[2]. Bu muhim innovasion salohiyatni o‘z ichiga olgan va zamonaviy odamlarning turli xil dam olish ehtiyojlarini qondirish yo‘li bilan rivojlanayotgan dunyo iqtisodiyotining shakllanayotgan tarmoq majmuasidir, uni amalga oshirish shakli rekreasion maqsadlar uchun davlat chegarasidan o‘tib boradi. Turli xil dam olish sharoitida inson ehtiyojlarini qondirish uchun harakatlanishidir.*

O‘zbekistonda turizm va uning ijtimoiy xususiyatlarini D.Norqulov, Sh.R.Ruziyev, N.T.To‘xliyev, S.S.Ro‘ziyev, M.T.Alimova, M.R.Usmanov, B.Sh.Safarov[3] singari respublikamiz olimlari tomonidan keng tadqiq etilgan. Ammo uni xalqaro imijni oshirishdagi ahamiyati haqida yetarlicha tadqiqotlar olib borilmagan.

TAHLIL VA NATIJALAR

O‘zbekistonda xalqaro turizmning rivojlanishi respublikamizning xorijiy davlatlar bilan o‘rnatilgan diplomatik aloqalari natijasi hisoblanadi. Jahon hamjamiyatida O‘zbekiston o‘z o‘rniga ega. Soha bilan ayni paytda sohaviy

terminologiya ham o'zgarib, rivojlanib, yangi tushunchalar bilan boyib bormoqda. Soha bo'yicha yirik mutaxassislar, jahon standartlariga javob bera oladigan kadrlar tayyorlashda terminologiya masalasining tartibga solinganligi ham muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 2-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi[4] Farmonida: "turizm tarmog'i uchun ayniqsa, menejment va marketing sohasida malakali kadrlarni sifatli tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish, turizm faoliyati xodimlarini muntazam ravishda qayta tayyorlash va malakasini oshirish zarur"ligi qayd etiladi. Respublikamizda so'nggi yillarda ichki va tashqi, ya'ni xalqaro turizm sohasining rivojlanishiga alohida e'tibor berilmoqda. Bu borada hukumatimizning xalqaro turizmni rivojlantirish bo'yicha maxsus qarorlari e'lon qilindi. Sohaga yuqori malakali kadrlar tayyorlash maqsadida Samarqandda Xalqaro turizm universiteti barpo etildi va mazkur universitetga 2019-2020-o'quv yiliga 125 nafar talaba qabul qilindi. Bugungi kunda ushbu ko'rsatkich ikki hissa ko'proqdir. Xususan, 2019-yilning 16-aprelida qabul qilingan O'zbekiston Respublikasining "Turizm to'g'risidagi qonuni"da bir qator sayyohlik atamalari kiritildi hamda bir qator me'yoriy-huquqiy hujjatlarda ushbu leksik birliklar qo'llanildi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 2023-yil 29-mart kuni turizm salohiyatini rivojlantirish yuzasidan o'tkazgan videoselektorda xorijiy sayyohlarning O'zbekistonda bir kun ko'proq qolishi yillik turizm eksportini 300 million dollarga oshirishi ta'kidlab o'tgan edi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni 2024-yildagi 12-yanvardagi PF-9-son normativ mezonlar belgilab berildi. Unga ko'ra jahon turizm bozoridagi kuchli raqobat sharoitida O'zbekistonga xorijiy turistlarni keng jalb qilish, ularga zarur shart-sharoitlar yaratish, turizm namoyishi obyektlaridan samarali foydalangan holda hududlarni o'zaro bog'lovchi turizm xizmatlarini yanada kengaytirish, sohada yangi ish o'rinlarini yaratish, shuningdek, respublika turizm salohiyatini xorijiy mamlakatlarda manzilli targ'ib qilish borasida muhim vazifalar belgilab berildi. Samarqand shahrida Butunjahon turizm tashkiloti (UNWTO) Bosh assambleyasining 25-sessiyasi doirasida Global investitsiya forumi hamda uning ko'rgazmasida 2024-yilda O'zbekistonga 10 mln sayyoh kelishi kutilmoqda, dedi ekologiya vaziri Aziz Abduhakimov[5]. Yuqoridagi islohatlarni yanada mustahkamlagan holda turizm infratuzilmasini yaxshilash hamda xalqaro miqyosda imijni shakllantirish borasida qbir qator strategiyalarni ishlab chiqish lozim.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda O'zbekiston turizm infratuzilmasini yaxshilashda quyidagi muammolarni hal qilishimiz turizm salohiyatini yanada yaxshilaydi deb hisoblaymiz:

1. **Transport muammolari:** Turistlar uchun transport tarmoqlarining yaxshilanishi talab etiladi. Aviakompaniyalar, temir yo‘llar va avtotransport sohasida yangilanishlar va rivojlanishtirish kerak bo‘ladi. Shuningdek, shaharlar va turistik joylarga yo‘naltirish uchun yoritgich tarmoqlar va ovqatlanish obyektlarini ko‘paytirish zarur.

2. **Bog‘cha va universitetlar:** Turistlar uchun kasbiy ta’limni oshiruvchi bog‘cha va universitetlar orqali turizm sohasida kadrlarni tayyorlash muhimdir. Bu markazlar turizm subyektlariga biznes bilan bog‘liq bilimlarni o‘rgatib, ularga xususiy ko‘maklashadilar.

3. **Turistik joylar va obektlar xizmatlarining sifati:** Turistlar O‘zbekistonga kelish vaqtida qulay va yaxshi xizmatni istaydi. Buning uchun restoranlar, mehmonxonalarda xizmat sifatini yaxshilash va turistik obektlar bilan bog‘liq xizmat ko‘rsatish sohasida yuqori madaniyatni tartibga solish lozim.

4. **Sog‘liqni saqlash xizmatlari:** Turistlar sog‘liq muammolariga doimo tayyor bo‘lishni xohlaydi. Buning uchun yuqori sifatli tibbiy yordam ko‘rsatish imkoniyatlariga e’tibor berilmali.

Bu muammolar ustida ishlash uchun, sifatni yaxshilash, xodimlar tayyorlash va turizm subyektiga bo‘lgan investitsiyalarni oshirish lozim. Turistlarga qulaylik va arzon va sifatli xizmat ko‘rsatishga ega bo‘lishlari muhim shu nuqtaiy nazardan mamlakatimizda yuqorida sanab o‘tilgan kamchiliklarni bartaraf etishlari lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. – Тошкент: Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2008. – 4-ж. – Б. 195.
2. Заимствованная лексика в сфере туризма. [Электронный ресурс] – Режим доступа <http://www.moluch.ru/archive/60/8878/>
3. Норкулов Д. Ўзбекистонда сотсиал туризм хизматларини ривожлантиришнинг ташкилий-иқтисодий механизми. иқтисод фан. д-ри дисс.- Тошкент.2018.; Рузиев Ш.Р. Ўзбекистон тарихий-маданий туризмни ривожлантиришнинг ташкилий-иқтисодий механизми такомиллаштириш. иқтисод фан. д-ри дисс.- Самарқанд.2019.; Эргашев А.А. Глобаллашув шароитида туризм индустриясини бошқарувининг маркетинг стратегияси. иқтисод фан. д-ри дисс.- Самарқанд.2019.; Рўзиев С.С.Ўзбекистон маданий туризм бозори ва унинг иатиқболлари. иқтисод фан. номзоди. Тошкент.2018.; Алимова М.Т. Худудий туризм бозорининг ривожланиш тенденциялари" (Самарқанд вилояти мисолида). иқтисод фан. д-ри дисс.- Самарқанд. 2017; Усманов М. Р. Ўзбекистон туризмни ривожлантиришнинг минтақавий хусусиятлари.дис. ... геогр. фан. номзоди.- Самарқанд.2003.;Сафаров Б.Ш. Минтақавий туризм хизмат бозорининг иқтисодий механизмини такомиллаштириш. иқтисод фан. д-ри дисс.- Самарқанд.2012.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 2 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг туризм соҳасини жадал ривожлантиришни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони / Lex.uz.
5. 2024-yilda O‘zbekistonga 10 mln turist kelishi kutilmoqda — Aziz Abduhakimov. <https://www.gazeta.uz/oz/2023/10/17/invest-forum/>